

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Колонбо број 6.

БРОЈ 15 ЛЕТТА
www.nb.rs
Издање издана сваког дана по подне.
Издање се налази у улици Колонбо број 6.
Власник
КРЕСТА Љ. МИНАТИЋА

Предбонни Здућности

Данашње борбе на западном фронту су резултат миланах снага се народне и у тојкој једнакости комерцијалне, на толико су, ако жртве које се чине, да више, резултат данашња борба не постоји јединство си карактер једне опште потребне друштвеног у маршалу не. Две елементарне, као и једног на- шњег социјално-по- шњег схватања да- шњег рата.

Као представнике све- тле будућности, у пу- ној светлости призна- тих права како поједи- наца тако и читавих нација, — видимо наше Савезнике. Поред оста- лога и ово њихово ве- зивање за будућност одвешће их побди.

У МАНЧУРИЈИ

Париж. — Шти Пари- зана добија из Харби- на, да се пренос чешко- јапанских трупа на ман- чурску границу врши великом брзином. Већ је стигао генерал Дат- рих и чешка армска команда. Напади бол- шевика на Јапанац су са крвавим губитцима по болшевике. Задово- љено је много заробље- ника. Лицају и же- без

личке станице узели су у своје руке Јапанац и Американци.

ЛАНСИНГОВЕ СЕСТРЕ

Париж. — Сестре америч- ког министра спољних по- слова Лансинга, Ема и Ка- та Лансинг, које служе у Америчком Црвеном Крсту, биле су ту скоро похваље- не у дневној заповести пе- те француске армије за ју- рничко држање у једној за- рошн близу фронта, која је била јако бомбардована од стране Немца.

НАД НЕМАЧКА СУДИ

Штокхолм. — Немци и даље врше у Балтич- ком мору досадну и чи- сто самовољну кон- тролу.

Тако су сада задржа- ли у Хелсингфорсу шве- дски параброд „Лулеа“ који је ишао на Петро- града за Штокхолм.

С друге стране кру- жи вест, да ће скоро бити прекинут тргова- чки промет између Шведске и Финске по- што Немачка неће да призна вредност дово- да које је издала Фин- ска пре закључења фин- ско немачког уговора.

РАЧНИ БЕЗ КРЧМАРА

Церих. — Поводом кон- ференције са шефовима странака Рајхстага, „Лонал Аншперг“ каже, да је кон- статовано, да Русија при- стаје на статус кво, који је настао окупацијом по- граничних држава. „Што

се тече запада — важе лист — изакустро немачких раз- говора у главном стану по- тербује се потпуни спора- зум са савезницима у по- гледу војних питања и рат- них циљева.

Немачки ратни циљеви одговарају животним пита- њима немачког народа. На непријатељима је да пу- сте мисао на уништење не- централних сила и да при- знају као оправдане њихо- ве захтеве.

Додатак уговору са Ру- сијом подиже се на одо- рење Рајхстагу, кад се са- ставе у новембру.

ОДЛУЧНА ПОБЕДА

Њујорк. — Генерал Марк је изјавио пред војном комисијом Се- ната, да се може оче- кивати у 1919 годнији потпуна и одлучна по- беда Савезнички над Немцима.

Генерал је тврдио, да је ова изјава потекла послa познавања ства- ри, и да се оснива на упоредном проучавању средстава којима распо- лажу Савезници према онима, којима распола- жу непријатељи. Ово није објављено у циљу да се стварају сенза- ције, већ се то оснива на поузданим подацима.

КАРЛОВИ НАПОРИ

Париж. — Виллам Мар- тен у „Журналу де Женев“ узео је у одбрану цара Карла, жалећи се на Саве- знике, што у свом интере- су не знају да цене Кар- лове напоре, да се ослобо- ди Немачке, и том прили- ком наводи Рајхеца, Та- љерана па чак и Бианка- ка да би доказао како би они били искористили ту пезу.

Али „Танс“ одговарајући

Мартену, каже: „У садаш- њем рату, када су Савез- ники закључили између себе уговоре, вредно је по- менути, да Рајхеца у свом политичком тестама и ту препоручује да се као све- тлија поштују уговори, а Тајеран је тражио незави- сност Пољске, када је Фран- цуска била побеђена и о- самљена.“

„Може ли се данашња Француска одрећи овог програма?“ — пита „Танс“ — Карло I покушава да реши пољско питање са крајером Виљемом, и не помишљајући да успоста- ви независност ове земље, наскукује о некој систему власти уступајући војне га- рантије на корист Нема- чке.“

Виллам Мартен уверља, да Карло са економског, политичког и војничког гледишта брани неприхо- сносноет своје државе и

европску равнотежу про- тив апетита Немачке. „Танс“ одговара, да се Аустрија не брани са економског гледишта, ништо се у Салц- бургу настављају економ- ски преговори између Ау- стрије и Немачке, не брани ни своју политичку не- зависност, за што је нај- бољи доказ: говор аустриј- ског амбасадора у Берли- ну, који је држао прошле недеље поводом свечаности свог владара, а у коме се увеличава немачки савез. „Зар Аустрија брани сво- ју војничку независност?“ — пита „Танс“. Аустријске се трупе са немачким тру- пама налазе на западном фронту, и Виллам Мартен тражи од нас да верујемо, како би се цар Карло убио за интересе Савезника. Бо- ље да каже да убија своје војнике за пруженог краља и да тако прима на себе тешку одговорност.“

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Дописник међу Ама, Пероне, Не- њујорк Хералдс на- лаже западно од Со- синал Филијава: „Ро- ај је био стуб битке. Принуђен, да уступи село Дамери Канађани- ма а шуму Французи- ма, непријатељ је мо- рао оставити положај.

Енглези су извршили насгунање на северу, избацивши Немце из старих ровова код Фре- ноа и пресекавши же- љезничку пругу Роај- Шола. Немци су иначе дали слаб отпор. Не- мачки су пешаци оче- видно уморни од рата.

Кад је Баном нас у руке енглеских трупа, новосалавдске трупе су ушле у варош, гонећи непријатељске заштит- нице. Мрежа путева, који одржавају везу на-

међу Ама, Пероне, Не- ла и свих села која се налазе западно од Со- ме, а која су још у ру- кама друге немачке ар- мије, стоје под беспре- кидном ватром фран- цуско-енглеских теш- ких батерија. Неприја- тељево кретање у овој зони постаје све теже.

На северном сектору активност је ограниче- на. Немци могу само ноћу или у зору изаћи из Пероне.

Лондон. — (Званич- но.) На целом фронту јужно од Баном не- пријатељ је услед теш- ких губитака у мртви- ма, рањенима и зароб- љеницима био прину- љен, да остави топове и ратни материјал као и висове, које је по- цену толиких жртава

ФЕЛТОН

У ЗОРУ

— Не, не, успећеш.
Од последњих речи у ме- ни бије срце. Тако бих је био у наручје и једном окретаом пренио тамо, где места нема и не може да- ти.
И ово последњег летњи- ца, а за тим стена. С те- сна — стена, с лева — горе. На нвиди дућанчић.
— Мила мој, ја сам са- млада.
Улазимо у дућанчић, ку- тујемо хлеба и сламине, пресеце селачке сламине. Пут иде рибарском селу. Високи је дрвећем и које на у страни сјаје се при- ети кровови властелинских дворова и летњикована. Поветрша се чује одатле

очимама, час подижу, час спуштају под ружичастом кожом — кошанице.
— Но, ево, ега сам увере- рева да нећу умрети, а пре- веруј, чак ми и ноге др- хтеле од слабости.
Бели траг брашна видо- се на њеним уснама и око подбрата, који се врло мало подизао и трептао кад се она смењива.
Она се весело засмејала као дете, увлачећи главу у рамена, преслињала се уз- ме, загледајући лаславо у очи. Ја сам је подубио у усне, које су се мало осу- шиле од умора и свињо сам својим пољупцем бра- шно с њених усана.
Она на тренутак опусти трепавице, али их одмах подже, погледа најпре на мене, а затим на све унао- коло и чинило се, као да је тек сад остала сву хар- моничну лепоту земље и неба.

Скинуо сам шешир и ти- ко лакорење чудноватом младином прође по це- лом телу.
Стаскајући њене руке и гледајући јој право у очи говорио сам, а можда ми се само умињило да сам јој говорио.
— Мила, мила, како те љубим и како је леп живот! Ја викам нећу заборави- ти то, што сам сад пре- живео — никад. Така ми- нута не само да уче схва- тати и љубити природу, него и благославити живот и људе. Кад би се сад пре- да мном појавио највећи мој непријатељ, опростио бих му; и све си то уни- мила ти. Како те љубим.
Од забубења затрентале јој трепавице, али у њеним ружина био је још кома- даћ хлеба и то јој можда сметало.
Она је само одговорила на моје усхићење:

— Ти си мој младожења.
Те су речи запеваље у меци као шумна свадбена химна.
Спустио сам на траву блок и мелну на њега сла- мину, — то, што ми је сме- тало да загрлам. Овде нас већ нико није могао виде- ти. Стајали смо у поднож- ју брежуљка, а неколико аорка од њега спуштала се к мору висока. Црвени су кровови били далеко. Исто је тако далеко био талки торањ готске цркве.
Ја је загрлам и обдиоје седнемо под подножје бре- жуљка; бујност сокова, ко- ја се тада осећала у чита- вој природи, струјала је и у нама таком истом сјаом и опијала сунчани ваздух.
— Свршиће се —

ШАЛА И ЗАБАВА

А. — Када си се упознао са твојом данашњом же- ном?
Б. — Једном приликом када се је возала на чамцу пала је у воду и ја сам је спасао.
А. — А тако! Ти си се том приликом утоио.
Неспоразум
Ујак (у очи испита.).
Јеси ли спреман Драгу- тине?
Пећак. — Јесам на нај- горе!
Госпођа. — Јесте ли са вашом последњом госпо- ђом код које сте у служби били имали каква неспо- разум или свађу.
Служавка. — Баш испта. — Ја сам је затворила у купатилу; спаковала сам моје ствари и мирно оти- шла.

био заузео у марту и априлу. Стигли смо на западну обалу Соме и спред Бри. Сада наступамо на главној линији Комбл - Морвал - Боланланкур - Френкур.

Јутрос су новоселандске трупе заузеле Бапом гонећи немачке заштитнице. На овом је сектору непријатељ чинио све могуће да задржи своје положаје.

Наше трупе после огорчене борбе у близини Вранкура, Екуста, Рен Мена и Андекур-Ле-Кањактура, напредовале су и задобиле заробљеника.

Северно од Скарпе једном срећном операцијом наше су трупе повратиле положаје на висини Гринланд, које су биле принуђене да напусте 15 августа услед непријатељског контра напада.

Лондон. — «Спектатор» у свом уводном чланку испитује војничку ситуацију и каже да Савезницима све иде добро на западном фронту. Лист сматра, да ће се за Немачку, већ онесп-

којавајуће перспективе, још више погоршати кроз најкраће време.

У ПОЉСКОЈ

Рим. — Из следећих чињеница може се видети како аустријска влада поступа са становништвом у заузетој Пољској.

Да би се осветила становништву за патриотске манифестације, које је оно организовало у знак протеста против оцепљења Холама од Пољске, Аустрија шаље у села «Штрафкоманијени». Ове чете врше насиља, која пољски народ није до сада још никад доживео.

Жандарми брутално застављају прве, које узврате и да би их принудили на признања газе по њима и туку их кундаком и корбачем. У многим местима жртве везују за колац и тако виси, док не изгубе свест. У Јачову су жандарми везивали ухапшенима руке и ноге о плафон и азим их батинали.

Било је случајева да су при саслушању жртвама чупали косу и уши и забављали им игле под нокте, да би их натерали да признају за што их окривљују.

септембра величанствену манифестацију лојалности, којом хоће да покажу, да ће амерички радници потпомогати владу докле кајзер не буде срушен. Преко 100.000 радника проћи ће главним улицама Њујорка.

Дневне Вести

ПУТ Г. ПАШИЋА
Председник Министарства г. Н. Пашић, пошто је провео петнајест дана у Ници, отпутовао је у Лион.

ОДЛАЗИ МИН. ВОЈНОГ
Министар војни генерал г. Рашић, отпутовао је из Крф.

РАЗРЕШЕЊЕ
Резервни пешад. поруч. Иван Несторовић, који се сада налази у Швајцарској, разрешен је од службе резервног официра.

УНАПРЕЂЕЊЕ
Стари четнички војвода, иначе резервни пешад. потпоручник, Јован Бабушки унапређен је у чин резервног пешад. поручника. Његов сарадник, сада резервни наредник, Крста Ковачевић унапређен је у чин реза, пешад. потпоручника.

ОБЈАВА
У околним Екшисуа нађен је један сандук и три цика, у којима има ових ствари: опанка штављених, ималвна, мастила у стаклацима и празних стаклаци од мастила. Сопственик истих нека се јави Команди Места.

ДАВИС О КАЈЗЕРУ

Лондон. — «Тајмс» публикује изводе из мемоара америчког зубног лекара Дависа, који је био лични лекар цара Вилема. Давис прича, да када је

Карнеди до Немачкој пет милиона марака да ради на светском миру, цар Вилем је рекао Давису: «Карнеди је добар старац, који има извршене намере али која потпуно не познате историју света. Разуме се, примили смо милионе, али, наравно, настављамо нашу политику, која се састоји у одржању војске и мирне у њиховим пуних ефективима.»

Кад се састала интернационална конференција за бирање владара Албаније, било је несугласица у гледишту, којој вери има припадати кандидат. Кајзер је предложио: «Е. на добро, господо, пошто један протестанат није агодан, а није могуће помишљати на једног Судисту, зашто да се не одреди један Јеврејин и да се назове Јаков? У сваком случају његова ће глава бити одсечена пре три месеца.»

ТУРСКА И БУГАРСКА

Рим. — Дописник листа «Епока» телеграфички из Швајцарске, да се односи између Турске и Бугарске све више заоштравају.

И КАЈЗЕР СУМЊА

Лондон. — «Дејли Телеграф» дознаје из Роттердама, преко једног путника неутралца, какво је опште уверење у Немачкој. Нема никакве наде у победу. Кајзер се много променио ових последњих дана, не само физичка већ и морално.

Сам кајзер тврди, да војна ситуација не даје Немачкој никакву наду на крајњу победу. На бојним пољима је главна команда изгубила битку. Сад је ред на адмиралитет и дипломатију, да одиграју своју улогу.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

На Соми и у пределу канала ди Норд није било никакве промене.

Између Елете и Ене Французи су одбили више контра напада источно од Пали и задржали све своје добитке.

На Вели и у Шампањи непријатељски напади нису имали никаквог успеха.

23 сата. — У току дана Французи су на источној обали канала ди Норд одбацили немачке елементе који су се још одупирали. Катини и Сермез су у француским рукама. Настављајући своје напредовање Французи су на два места прешли канал код Катини и Боврен; заузеле Шевиди и роту 33 и ушоше у Жааври. Више на југ водиле су се огорчене борбе у пределу северно и источно од Ноајона. Французи држе Аллеккур и Моа Сен Симеон. У току свих ак-

ција заробили смо више стотина заробљеника.

Између Оазе и Ене борба је била жива; на северној обали Елете Французи су заузели село Шан. Северно од Соасона заузели су Шавињи и Кифи и напредовали су до ивица Круи.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Упркос тога што је непријатељ на Соми порушио мостове, наше су трупе прешле реку у исто време јужно и источно од Пероне. Заузели смо Клерисир-Сом и Комбл и у самој овој зони смо јуче задобили преко 200 заробљеника и неколико топова.

Северно од Баломеонске и ланкаширске трупе знатно су напредовале јуче после подне источно од Сансе, заузеле Блеккур и Ан-

декур-ле-Кањикур, као и јаке немачке ровове, који спајају ова места. Између Андекуре и пута Арас-Камбре канцелске су трупе почеле напад, која се повољно развија.

С обе стране Скарпе енглеске и шкотске дивизије наставиле су своје напредовање јуче после подне и задобиле знатног терена у правцу Етерпињи, Амблен-ле-Пре и Плувен. Село Реми је у нашим рукама. У току ових операција задобили смо извесан број заробљеника. У долини Лаве и Лиса наше трупе

настављају своје надирање.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Било је врло живог артиљеријског узнемиривања на брдовитим секторима дуж Пјаве. У долини Зебру на десној обали Адиде, у Валарси, на брежуљку Росо и у пределу Грапа непријатељске јуришне батроле покушале су испадати али су свуда биле одбијене од наших истакнутих стражи, оставивши много мртвих на терену.

Наша оделска која су пошла за њима у петеру, задобила су заробљеника. Једно енглеско оделство продрло је у непријатељске линије јужно од Азиго, нанело је осетне губитке посади и задобило заробљеника и 1 мјатраљез.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Цирих. — Јављају из Берлина, да ће 2 септембра бити бирање пољског краља. Највише има изгледа, да буде изабран, надвојвода Карло Стефан.

Цирих. — «Фоссисе Цајтунг» дознаје да је избила побуна у гарнизону у Красноје Село. Побуњеници под командом самог гарнизона пуковника Марена имали су намеру, да иду на Петроград.

Комесар Лиеовски је позван у Красноје Село да умири побуњенике. Пуковник Марен у једном говору војницима, позвао их је да сруше владу. Али његов говор није био добро прихваћен и пуковник је извршио самоубиство.

Цирих. — «Наје Фраје Пресе» јавља да ће двадесет фабрика стакла у Аустрији морати да обуставе рад с тога што више немају угља.

Париз. — На фронту битке Немци под притиском савезничких армија настављају повлачење под најтежим околностима и са ужасним жртвама.

Париз. — Јучерашњи дан био је изврстан за Савезнике: Листови истичу као велику победу заузеле Ноајона и Баломеа.

Париз. — У пределу источно од Араса начета је Хинденбургова линија. У пределу источно од Роаја непријатељ наставља повлачење, не могућа да се заустави на организацијама, које је скоро припремио.

Амстердам. — Лист «Викт» јавља за смрт Кусејна, шерифа Меке и краља Хецаса. Познато је, да је он играо веома важну улогу противу Турске од како је ова загазила у европски рат.

Пошто је предходно ступио у везу са споразумним силама он је одмах раскинуо све везе вазално-

сти, које су га везивале са отоманском царвином, а његове трупе под заповедништвом његових синова очистиле су један део Арабијског приморја од турских гарнизона.

Ништа није толико утицало на смањивање угледа Мехмеда V и његових доглавника колико побуна овога верског поглавице, чији је духовни утицај на Истоку неизмеран.

Париз. Ноајон је узет после огорчене борбе. Свака је кућа била претворена у тврђаву са много митраљеза. Подземним ходницима посади немачкој било је омогућено повлачење из куће у кућу. Ивице вароши бомбардовала је тешка артиљерија. Упркос свих ових препрека, борећи се по улицама од куће до куће, наши су одредили у 7 сати сломили бесни стпор непријатељев.

Париз. — Листови пишу да су Енглези знатно напредовали иза линије, која се помиње у коминикеу. Комбл су прешли више километара. Листови предвиђају скори пад Пероне, која је већ опколена.

Париз. — Сви ратни дописници сложили су у томе, да су савезнички губитци релативно мали.

Никада нисмо по цену тако лаких жртава задобили толико терена, заробљеника, топова и осталог материјала.

Париз. — Лист «Л'Ер» јавља, да је у предграђима Перона отпочела битка. Енглези надиру на том месту свом снагом.

Хавас јавља, да Манженова армија између Елете и Ене продужује огорчену борбу, којој нема до сад равна.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Амстердам. — «Везер Цајтунг» има вест из Петрограда, да су команданта бољшевичке војске у Мурманји, генерала Петакова, заробили руски сељаци и предали енглеским трупама.

Цирих. — Услед манифестација становништва, бољшевичка влада била је принуђена, да пусти у слободу 23 хиљаде официра који су били ухапшени под оптужбом због царистичких агитација.

Цирих. — Један телеграм из Хелсинфорса «Минхенер Најесте Нахрихтенунг» доноси извештај «Извести» јек о одласку Хелфериха из Москве. «Извести» каже, да су Хелферих и особље амбасаде отпутовали од страха. Лист изјављује и да, да немачка влада, када буду успостављени нормални односи између Немачке и револуционарне Русије, пошаље као представника Немачке мање плашљиве, мање нервозне луде.

Штоххолм. — Ленинова влада била је објавила да је Јекатериненбург пао у руке Чехословака услед издаје генерала Муравјева. Али вест, које данас стижу из Русије и разних других извора доказују напротив, да је пад био последица непријатељског држања уралских радничких маса против система бољшевичке владавине. Треба забележити, да је Јекатериненбург радничка варош са 300.000 становника и са много фабрика, од којих се ту налазе и три најважније фабрике муниције у Русији.

Бољшевички варошки лист, коментаришући изјаве представника владе у Москви о тобожњем отпору који су радници дали чешкој легаји, пише до словце ово: «Боли нас кад слушамо о отпору уралских радника. Они нису ничему криви због догађаја. Чак и то се утврђује да су јаке чете радника, које су биле послане на Урал да се боре противу Чеха, одбиле да продуже пут, чим су дознале да иду да се боре, уместо да раде како им је при одласку било стављено до знања.»

Лист «Правда» пише у свом последњем броју, да треба признати, да је улив Чеха код уралских радника велики.

Париз. — Дописник «Тан» из Владивостока јавља: «Према информацијама, које су дали заробљеници, које су задобили Чеси, немачке дегеће колоне у Сибири узимају све људе способне од 18 до 45 година, а све оне који се не покорје наредби за мобилизацију предају германизованим револуционарним судовима, који имају власт да их и на смрт осуђују. Јединице, на тај начин формирају, имају надар немачких официра и подофицира у сразмери од 20 Немаца односно Мађара на 60 Руса. Сем тога има и батаљона састављених једино од Немаца или Мађара.»

АМЕРИЧКИ РАДНИЦИ

Париз. — Из Њујорка јављају «Матену», да сви њујоршки раднички синдикати спремају за раднички празник 2